

Beste gemeenten van Nederland, we hebben een probleem.

Schulden: je komt er zo in, maar kom er maar eens uit. Want wie niet meer kan betalen, wordt verder op kosten gejaagd. En wie daarna van zijn schulden af wil komen, moet een bureaucratische triatlon lopen - ongetraind.

8.000 keer werd vorig jaar een huis ontruimd, 20.000 keer werd de elektriciteit afgesloten, 89.000 keer meldde iemand zich bij de schuldhulpverlening en 3 miljoen keer belde ergens een deurwaarder aan. Eén op de vijf huishoudens loopt risico op problematische schulden, meer dan 300.000 mensen hebben een bewindvoerder.

Niemand heeft hier baat bij. Schuldeisers zien hun geld niet terug. De belastingbetaler is miljarden kwijt aan een steeds verder uitdijend bureaucratisch moeras. Hulpverleners raken moedeloos van de protocollen, beslismomen en zelfredzaamheidsmatrices. En de schuldenaar? Die is het lijdend voorwerp van al deze gekte: hij verliest zijn moed, zijn gezondheid, zijn hoop.

Dat moet veranderen. Als mensen in de schulden komen, moet er veel sneller zicht komen op een oplossing. Een oplossing die recht doet aan de verantwoordelijkheid van alle betrokkenen.

Daarom zijn wij, **Jesse Frederik** (*De Correspondent*), **Ester Gould** en **Sarah Sylbing** (*Schuldig*) en **Annemarie Gehrels** (Annemarie Gehrels Advies | Coaching | Training), de campagne **Schuldvrij!** begonnen.

Wij willen praktische voorstellen doen voor de verkiezingsprogramma's voor de gemeenteraadsverkiezingen. Om een einde te maken aan dit geldverslindende systeem dat alleen maar verliezers kent.

1. Experimenteer met het overnemen van schulden.

Na drie jaar schuldsanering krijgen schuldeisers vaak nog geen 10 procent van hun geld terug. Als gemeente kun je beter sneller om tafel met schuldeisers: 'Jullie krijgen nu je 10 procent, dan nemen wij de schuld over.'

Dat is geen liefdadigheid, maar een investering.

Ga maar na: momenteel kost drie jaar een bewindvoerder aanstellen zo'n 5.000 euro. En dan is er aan het eind van de rit vaak bijna niks opgelost. Voor datzelfde geld kun je ongeveer 50.000 euro aan schulden opkopen *en* oplossen. Mits de schuldeisers, zoals gebruikelijk, akkoord gaan met 10

procent. Zo bespaar je niet alleen op de kosten van de bewindvoering, maar ook op uitkeringen, jeugdzorg, geestelijke gezondheidszorg, schuldhulpverlening, ziekteverzuim en ga zo maar door.

De gemeenten Den Haag en Leiden laten zien dat dit werkt. De verlamme stress valt weg door het schuldopkoopprogramma en er ontstaat ruimte om verder te kijken. Ruimte voor de schuldenaar die gebruikt kan worden om te investeren in het opdoen van financiële kennis om herhaling te voorkomen, in het volgen van een opleiding of het vinden van een baan.

Schuldsanering kan ook collectief geregeld worden. Maak met bijvoorbeeld woningcorporaties een afspraak over alle problematische schulden van inwoners van een gemeente. Zo kan enorm worden bespaard op uitvoeringskosten. Een saneringstraject voor een enkele burger kost de gemeente namelijk zo'n 3.000 euro, terwijl de afloscapaciteit van een schuldenaar met een minimuminkomen maar 1.800 euro is.

2. Geef schuldhulpverleners de mogelijkheid hun werk te doen.

Niet alles kun je achter een Haags bureau of op een gemeentehuis voorzien. Toch is het werk van hulpverleners momenteel dichtgetimmerd in protocollen en beslisbomen. Al die regels gaan te veel uit van de zelfredzaamheid van burgers en geven te weinig ruimte aan het inschattingvermogen van de hulpverlener.

Mensen die diep in de schulden zitten zijn niet zelfredzaam, blijkt keer op keer uit onderzoek. Regels worden te strikt toegepast, waardoor veel mensen uit een hulpverleningstraject vallen. Geef uitvoerders daarom meer ruimte om uitzonderingen te maken, want er is niet één formule. Niet elke schuld is gelijk geboren.

Geef hulpverleners daarnaast een bureaucratievrij budget dat ze naar eigen inzicht kunnen inzetten. Geld dat vrij te besteden is om echt maatwerk te leveren en zo grotere maatschappelijke problemen te voorkomen.

Op gemeentelijk niveau zijn hier al succesvolle pilots mee geweest. Uit de evaluatie van zo'n experiment in Zaanstad, waarbij sociale wijkteams 800.000 euro kregen om naar eigen inzicht te besteden, bleek hoe succesvol dit kan zijn.

3. Voorkom problematische schulden en wijs schuldeisers op hun verantwoordelijkheid.

Veel gemeenten geven meer uit aan bewindvoering dan aan schuldhulpverlening, en meer aan schuldhulpverlening dan aan schuldpreventie. Dat moet anders. Schuld vroeg signaleren is van groot belang. Het duurt vaak jaren voor mensen zich melden bij de schuldhulpverlening. Bovendien is het veel makkelijker om mensen te helpen als de schuldenlast nog klein is.

Maak daarom afspraken met woningcorporaties, zorgverzekeraars, energieleveranciers en waterbedrijven dat zij bij twee maanden achterstand melding doen bij de gemeente. De gemeente kan dan zorgen dat hulpverleners contact leggen met de bewoners, om hen te ondersteunen om weer grip te krijgen op hun geld. De gemeente Amsterdam heeft daar met het programma *Vroeg Eropaf* goede ervaring mee en in de gemeente Nijmegen loopt eveneens een succesvol project, *Vindplaats Schulden*.

Gemeenten kunnen ook kijken hoe ze nóg vroeger in actie kunnen komen. Door bijvoorbeeld samen met corporaties en nutsbedrijven alert te zijn op ingrijpende levensgebeurtenissen, zoals echtscheiding of verlies van een naaste. Zulke gebeurtenissen kunnen het recht op toeslagen stevig beïnvloeden, terwijl ingewikkelde formulieren invullen het laatste is waar je op zo'n moment aan denkt. Corporaties en andere bedrijven kunnen hun klanten dan in contact brengen met instanties die hen hierbij ondersteunen. De gemeenten Hilversum, Den Haag en Zwolle experimenteren hier al mee.

4. Het is tijd voor nieuwe ideeën

Helaas is de overheid vaak zelf onderdeel van het probleem. De Belastingdienst, het Centraal Justitieel Incassobureau, de zorgverzekeraars: veel schulden worden veroorzaakt door wet- en regelgeving uit Den Haag.

Schuldvrij! zal nog voorstellen presenteren om de landelijke politiek te verbeteren. Ondertussen kunnen gemeenten al veel doen om mensen te helpen. Door de decentralisaties wordt de toekomst van de verzorgingsstaat steeds meer lokaal bepaald. Er is ruimte om iets nieuws te proberen. En iets nieuws, dat is hard nodig.

Voor nader contact met Schuldvrij!

Annemarie Gehrels

annemarie@annemariegehrels.nl
070-2131242 of 06-28676335

Jesse Frederik

jesse@decorrespondent.nl
06-47306053